

T khi s ng đ i phiêu b t, năm nào cũng v y h g n t i nh ng ngày cu i năm thì lòng ta l i
bâng khuâng lo ng

nh ng không bi t là mình đã lo ng bâng khuâng đi u gì, vì T t D ng l ch n i x ng i cũng
đã qua trong l ng l bu n r u, còn xuân quê mình thì nghìn trùng xa cách. Vui bu n, mong đ i
hay m c, t t c cũng ch còn là k ni m c a m t th i xa x a thân ái, v i nh ng cái t t th t
êm đ m, dù đ t n c lúc đó đang h i l a lo n. Nh ng m c k , m i ng i v n b n r n lo s m
t t, khi mùa đông s p tàn, nh ng ch cho nàng xuân ki u đi m n n n ng, đang l l b c
vào ng ng c a đ i.

Ôi gi c m x a ch a chi đã đ n ta v thôn xóm cũ, nh ng ngày xuân t t v n v y, nh ng ni m
vui th đ i, trên t ng trang l u bút c a m t th i tu i tr đã phai tàn, nay không bi t có ai còn nh
hay không ? Bao ch c năm qua r i, nh ng ngày s p t t l i bu n, nh t là lúc đ ng nhìn m a
phun nh nh ng gi t tr ng, trên t ng cánh cúc vàng n i th m gió.

Phan Thi t quê tôi, năm nào g n t t th ng không có m a. Nh ng n u tr i tr ch ng, trút nh
m t vài c n m a rào, thì đã th y xuân nh đang b t đ u chúm chím trên t ng gi u hoa, ng n
c . Đ ng ph b ng đ ng đ c n c m a lau chùi s ch s và h u tình nh t v n là n c i c a
ng i Phan Thi t không còn th y héo h t, mu n phi n. Nh ng hàng vông, g c ph ng, nh ng
chi c lá me non cũng phe ph y m ng r . T t c nh cùng xuân m h i.

Trong nhà rán ráp, ngoài ngõ cũng lao xao, nhát là tái các lò bánh tráng ở Phú Hải, Xóm Láa, Tân An, Duáng, Phan Rí Thành và ngay trong thá xã, hoát đáng suốt ngày đêm, ván không đá cùng áng cho mái ngái, vì nhà nào cũng đáu cán đá cúng và cuán vái máng kho thát heo và bánh tát trong ba ngày xuân.

Tát Phan Thiát vui tá nháng ngày cuái cháp, mà chá đích là rá nhau đi chá đá mua sám và ngám ngái. Bát đáu tá ngày 25 tháng cháp, chá trái cây và hoa đã đác hình thành trên hai con đáng Nguyán Văn Thành và Lê Văn Duyát cánh ván náa nhá, bên háu ngán Máng Giang.

Giáp tát, hoa tá các nái đác đá vá thành phá vô sá ká, làm nhá ngái Phan Thiát chá biát ăn tát báng hoa, mác sác mà láa chán. Thôi thì đá thá, tá các loái hoa bình dân nhá máng gà, ván thá, tráng sanh, cúc, thác các đác.. cho tái các loài hoa ván ngá giá nái táng cáa Bình Thuán là hoa Mai vái màu vàng phát, có năm cánh máng mát nhá láa, lúc nào cũng nhá muán chác cái trác gió xuân. Đây là ngái bán lâu đái cáa Phan Thiát, vì váy mái đá xuân vá, háu nhá nhà nào cũng có mát cánh mai, dù mua ở chá hay lán lái tái ráng xa, núi cao, đá chát.

Hoa bán thấy nhiều, có năm thấy người thợ trồng hoa nhô vào chợ uba mua ít, nhiều loại hoa đã bán hết rồi, nên phải đi lùng bên ngoài chợ mua cho hoa tàn cánh rũ. Thấy thấy thay cho kiếp hoa tàn.

Tôi Hà Nội hàng năm sau ngày cúng đưa Táo quân về trời, bắt đầu từ sáng 24 kéo dài tới chợ uba mua ít, suốt một tuần lễ có phiên chợ Hoa đặc biệt ở Phố Hàng Lược, chợ bán các loại hoa, cây cảnh, đặc biệt là Hoa Đào và Quýt rồi đặc biệt nhiều người ưa thích vì lâu tàn, có thể chơi suốt tháng giêng mới đem bán.

Chợ Hoa ở Hàng Lược còn là trung tâm cung cấp hoa cho các chợ Đông Xuân, Chợ Nam, Mễ, Hâm, Hàng Da và nhiều hệ phố khắp Hà Nội. Đây là chợ ngàn năm vẫn tồn tại ở Phố Viêt, nên tên xưa kinh thành Thăng Long đã là chợ ngàn hoa đua nở, từ Hồ Tây, Nghi Tam, Võng Thôn, Trích Sài.. kéo dài tới Làng Yên Hoa trên đê Yên Pháo, Quận Bá, Ngõ Hà, Nhót Tân.. Tất cả làm cho Hà Nội thành chợ ngàn hoa, hàng đặc biệt thì nhân bao giờ là rừng mai với nhiều loại hoa mai, hoa đào trên phố.

Sài Gòn hàng ngày gần tết, đi đâu cũng thấy toàn là hoa, làm cho mùa xuân thêm muôn màu nghìn dáng, với đủ loại hoa từ Đà Lạt, Phố Long Lâm, Sa Đéc, Gò Vấp, Phố Đức, Phú Thọ đưa vào. Hàng ngày này đi đâu cũng thấy Sài Thành thấy là thấy mùa, qua hình ảnh của hàng chợ thấy thấy bán bánh cóc cách gõ nhịp khắp phố, xe nào cũng chở đầy hoa như đang chờ mùa xuân tới muôn phố đem về dâng hiến làm vui cho Sài Gòn.

Tóm lại, theo tập quán của ta tiền truyền lại, thì vui xuân đón tết ngoài việc bày cỗ bàn cúng kính tiễn nhân. Ngoài ra hầu như nhà nào dù giàu hay nghèo, cũng không thể thiếu các món trà, rượu, pháo và nhất là các loại hoa đào (mình Bắc), mai (mình Trung và Nam), đặc biệt còn thấy người thợ thêm các loại hoa cúc, hồng, vò nhai, trâm ngai, mận gà.. Riêng các chợ xưa có phần kiêu cách hơn, nên luôn trong nhà lúc nào cũng có sẵn một chậu Lan, Cúc hay Mai để thấy.

Nhưng dù các loại hoa có khoe trăm hàng, ngàn sắc, thì hàng ngày Tết Nguyên Đán tại VN, đào và mai cũng vẫn là hai loại hoa trên quý, đặc biệt người ái mộ nhất.

Ngày Tết chơi hoa đào, hầu như chỉ thấy hành trên đất Bắc. Riêng các tỉnh nam vĩ tuyến 17 vào tới mũi Cà Mau, nhà nhà dùng Mai thay hoa Đào trong ba ngày xuân, dù Đà Lạt đặc biệt mình danh là chợ hoa đào. Mai và Đào đều là hai loại hoa tinh khiết, quý hiếm trong muôn loài, thấy người trồng cho sắc sống đẹp của hoa giữa trời xuân, lại có hàng thấy thấy thấy thanh thoát, đẹp với không khí đem đến hạnh phúc của người đang chờ đợi vui xuân.

Thú ch i Đào ngày t t đã có t lâu r i. T tiên ta thu bình minh d ng n c trên đ t B c, khi ch n hoa đào đ làm thú tiêu khi n trong ba ngày t t, ch c h n đã nghĩ t i màu đ th m r c r c a đào, gi ng nh vi n nh c a m t năm m i s p t i, cũng trong sáng đ p đ nh màu hoa. H n n a theo quan ni m c a Á Đông, màu đ luôn t ng tr ng cho ni m hy v ng c a con ng i.

Theo truy n thuy t ngoài h ng s c n n ng, hoa đào còn đ c coi nh là v t tr n yêu, tr ma qu . Đi n tích trên đ c rút t truy n hai v th n U t Lũy và Tr n Trà n núi Đ S n, cai qu n m t đấm âm binh, qu s . Đ tr b n chúng, hai th n đã dùng cành đào nh m t th v u khí đ c bi t. Do trên, ng i VN nh t là i mi n B c, qua nh h ng c a Trung Hoa, đ u tin r ng ch i hoa đào trong ba ngày t t, ma qu s không dám vào nhà đ l ng hành pháp phách, làm h i m i ng i.

T i Hà N i, vào nh ng ngày T t có bán hai lo i hoa đào, đó là H ng đào và Bích đào. Đây là lo i hoa ki ng có màu đ th m r t đ p không có qu . Th hoa này có th s ng đ c vài ngày. X a nay v i nh ng ng i Vi t di c t mi n B c vào Nam năm 1954, thì m i l n T t đ n có trăm nh nghìn th ng, ch đ u ph i ch có hoa đào, cây nêu và câu đ i đ , nh m t nhà th nào đó đã vi t :

*‘Em mình đây tr i n ng l m
Sài Gòn không bi t có xuân sang
Xuân này x B c ra sao nh
đào có hây hây, cúc có vàng
câu đ i có còn ôm đ c t
nêu dài t ng khách có khua vang ?*

Nói nh ng i Hà N i thì mùa xuân là mùa hoa, t a nh con ng i trên đ ng đi tìm h nh phúc cho chính mình, bi t gìn gi hay th ng th c, ph i có ng i bi t ch i hoa, yêu hoa, trân quý nâng niu thì hoa m i có ý nghĩa v i đ i. B i v y đã có không bi t bao văn nhân tài t đ t B c, hàng năm không thềm ghé vào ch Hoa T t Hàng L c tr c m t, mà ph i l n l i trong m a phùn gió b c l nh o kh s , tìm t i các r ng M t t n Nh t Tân, Qu ng Bá, Nghi Tàm, T Liêm.. v i m c đích ch tìm cho b ng đ c m t h n hoa còn trinh b ch, đang th n thùng e l núp lén đâu đó trong c nh m a gió ph phàng.

Đâu đâu cũng ng n ngang nh ng nhánh Chi Mai, m t góc Trà Thâm, nhi u gi Đ i Đóa đang chen vai khoe s c bên c nh các ch u M c Lan.. tuy nhiên t t c đ u không ph i là nh ng th ng i ngh sĩ đang tìm ki m, mà là Hoa Đào. Đây chính là loài hoa đ c Thôi H , Ôn Nh H u, Nguy n Du .. t ng nh c nh , loài hoa H Ly Tinh tr i qua bao th k , đã ru h n các ngh sĩ, khi n cho h ph i t ng canh bâng khuâng xao xuy n, m ng m trong mong ch . V v y dù T t

đã qua, hoa đã thành ‘ kh niên ‘ nh ng linh h n c a nó v n nh đ ng l i n i tâm kh m c a khách yêu hoa, khác nào n i ng t ng c a m i tình đ u mà ta đã tr i qua trong đ i v i ng i yêu d u ái.

Bao đ i Hà N i ngày xuân t i th m qua màu đ chói c a Bích Đào, M ng T l n Đào Thăng Long. Ngoài ra còn lo i B ch Đào c c hi m khó có đ c, nên trong phút giao th a đêm cu i ch p, th ng làm cho ng i yêu hoa ph i ng n ng thao th c, đ ng v i hoa trong ánh b ch l p ch p ch n trên bàn th , mà t ng nh h n đã hóa thành đá, gi a cõi mệnh mang tr ng v ng bi n đ i, th c o, h n thua, bi t đâu mà m ng m .

Nh ng nh c t i hoa Đào, ta không th không nh t i Vũ Đình Liên v i thi ph m tuy t tác ‘ Ông đ già ‘ :

M i năm hoa đào n

l i th y ông đ già

bày m c Tàu g y đ

bên ph đông ng i qua

năm nay đào l i n

không th y ông đ x a

H i i m i năm m i tu i nh đ u i xuân đi, b n bè ng i thân may m n còn s ng sót sau cu c chi n nào Nh t Tr ng, H Tài, Tr n Tác, Phùng Th X ng, Bùi Nh t Huy, L u Tr ng Bút.. k c Võ Th Thanh Tâm tu i đ i m ng m đang ch m, cũng đã tr thành ng i trăm năm cũ, dù T t nào hoa Đào cũng v n n , mà bóng ng i x a đã khu t n o mây ngàn. Tóm l i, Hoa Đào ngoài công đ ng làm v t trang trí cho ng i tiêu khi n, cũng đã đi vào kho tàng văn ch ng, t c ng c a nhi u dân t c. Trong ‘ Cung oán ngâm khúc ‘ , Ôn Nh H u đã vi t :

‘Áng đào k m đâm hoa nảo chúng

khóc thu ba đ n sóng khuynh thành.‘

Qua hai câu th trên, tác gi đã m n màu s c t i th m n n ng c a hoa đào, đ di n t nhan s c chim sa cá l n c a nh ng ng i đàn bà đ p. Nh ng tình là gì , n u không ph i là nh ng u n khúc th ng tâm và càng xa xót đ i v i ng i đ p. B i v y thi nhân đã h bút vi t thêm ‘Mà xui ph n b c n m trong má đào‘.

Má đào cũng đ c dùng đ ch ng i đ p. Danh t trên đ c rút t đi n tích Thôi H đ i nhà Đ ng nhân ti t Thanh Minh ngo n c nh, đi l c vào m t v n hoa đào. Sau đó đã g p và yêu m t ng i con gái đẹp tên Đào Ph ng Trinh. C hai đã g n bó, th h n và chàng h a s tr l i thăm nàng. Năm sau Thôi H l i đ n v n đào nhân bu i đ u xuân, nên kh p n i hoa đào r c r khoe h ng s c đ y tr i. Nh ng c nh cũ còn đây hoa đào còn đó, mà bóng ng i x a đã bi n bi t ph ng tr i. Nảo lòng Thôi H đ t bút vi t m t bài th t tuy t, dán n i c a v n hoa năm ngoái mà hai ng i đã g p g :

‘Kh niên kim nh t th môn trung

nhân di n đào hoa t ng ánh h ng

*nhân di n b t tri hà x kh
đào hoa y c u t u đông phong.*

Năm sau n a cũng đ xuân v lòng th ng nh không nguôi, Thôi H i i n mò đ n v n x a ch t nghe ti ng khóc than th m thi t, h i ra m i bi t đó là ti ng khóc c a cha Đào Ph ng Trinh. Nàng vì th t tình nên mang b nh tr m kha trong c n h p h i, sau khi đ c đ c qua bài th t tình c a Thôi H . C m xúc tr c c nh đau lòng, nên chàng mong đ c g p Đào Ph ng Trinh i n cu i. Nh v y nàng đã s ng i khi nghe ti ng chàng g i mình, th là hai ng i đ p duyên c m s c, gi a v n đào đang n r đón xuân sang. Trong Truy n Ki u, Nguy n Du tiên sinh cũng đã vi t :

*‘Tr c sân nào th y bóng ng i,
Hoa đào năm ngoái còn c i gió đông.’*

Tóm i danh t ‘má đào’ dùng đ ch nh ng ng i đàn bà đ p. Ngoài ra ‘hoa đào’ còn t ng tr ng cho tu i thanh xuân, c a các cô gái s p v nhà ch ng , nh Kinh thi đã vi t :

*‘Đào chi yên yên
th c th c k hoa
chi t vu quy
ng hi k th t gia.’*

Ý nói ‘m n m n đào non, r c r màu hoa, cô đi y ch ng, h nh phúc trăm năm’.

Tr c tháng 5-1975 nh ng ngày s p t t, ng i lính già có đ p v phép thăm nhà, m t mình th th n d o ch hoa quanh v n hoa nh . Bên kia sông nh ng hàng vông cũng đã b t đ u tr i lá, ch còn tr i nh ng cành cây m c th ch s n sùi nh g c đ u bu n bã tr c cu c b dâu. Trên đ ng tan h c, nh ng tà áo tr ng t hai tr ng Chính Tâm và Phan B i Châu, t ng nhóm ngang qua v n hoa i n.. đã vô tình d m lên lên xác hoa và lá vông n m t i t đ y đ ng... gi ng nh b y chim sáo, c ng .. cũng b Vông mà đi khi các cành cây tr i lá.

Vi t t Xóm C n H Uy Di Đ u năm 2010